

זיכרון

שְׁלוֹשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי 7 בְּאוֹקְטוֹבֶר

היום 7 באוקטובר.

לפני שלוש שנים, ב-7 באוקטובר 2023, הנה יום קשה מאוד בישראל.

היום בבוקר, בשעה 6:29, אנשים בכל הארץ עמדו בשקט.

בערב יש מקם זיכרון גדול בתל אביב.

בנפו יש תערוכה חדשה. בתערוכה יש חפצים של אנשים שמתו ביום ההוא.

השבוע צעירים שהיו במסיבת נובה רקדו עם ספר תורה חדש.

זה סימן של זיכרון ושל תקווה.

חילון · Szószedet

csend	שקט	remény	תקווה	emlékezés	זיכרון
tárgyak	חפצים	kiállítás	תערוכה	ünnepség, szertartás	מקם
				táncoltak	רקדו

שאלות · Kérdések

1. מה התאריך היום?

2. מה עשו אנשים בשעה 6:29?

3. איפה יש תערוכה חדשה?

4. עם מה רקדו הצעירים?

הפּאָכב נָשֶׁל "פּאַוּדָה" בּוּדֶפֶשֶׁט

ליאָר רִזּוּ הוּא שְׁחָקֵן יִשְׂרָאֵלִי. הוּא כָּתַב אֶת הַסֵּדֶרָה "פּאַוּדָה" וְגַם מְשַׁחֵק בָּהּ.

בְּיוֹם שְׁנֵי הוּא הֵנָּה בּוּדֶפֶשֶׁט.

הוּא דִּיבֵר בְּתִיאָטְרוֹן הַלְאָוּמִי. מֵאוֹת אָנָּשִׁים בָּאוּ לְשִׁמּוֹעַ אוֹתוֹ.

הוּא דִּיבֵר עַל 7 בָּאוּקְטוֹבֶר, עַל הַמְשָׁפָּחָה שֶׁלּוֹ וְעַל שְׁלוֹם.

הוּא אָמַר: "אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁיֵּשׁ תִּקְוָה לְשְׁלוֹם."

הַכֶּסֶף מֵהַכְרֵטִיסִים הֵלֵךְ לַעֲזוֹר לְאָנָּשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל.

חִילּוֹן · Szószedet

שְׁחָקֵן	színész	סֵדֶרָה	sorozat	תִּיאָטְרוֹן	színház
לְאָוּמִי	nemzeti	מֵאוֹת	százak	שְׁלוֹם	béke
כְּרֵטִים	jegy				

שאלות · Kérdések

1. מִי זֶה לִיאָר רִזּוּ?

.....

2. אֵיפֹה הוּא דִיבֵר?

.....

3. בְּמָה אָנָּשִׁים בָּאוּ?

.....

4. עַל מָה הוּא דִיבֵר?

.....

חֶרֶק קָטָן בֶּן 99 מִלְיוֹן שָׁנָה

חוקרים מאוניברסיטת תל אביב מצאו חרק עתיק מאוד.

החרק נמצא בתוך ענבר ממאנמר, באסיה.

ענבר בא מעצים. הוא צהוב וקשה כמו אבן.

לחרק הזה יש פה ארוך מאוד. הפה שלו ארוך יותר מהגוף שלו!

עם הפה הארוך הוא שתה מיץ של עצים.

לחרק יש שם מצחיק: "נוֹ-נו", כמו שואב האבק בתוכנית "טלמאביז".

חילון · Szószedet

borostyán	ענבר	ősi, nagyon régi	עתיק	rovar	חרק
test	גוף	hosszú	ארוך	kő	אבן
				vicces	מצחיק

שאלות · Kérdések

1. מאיפה החוקרים?

.....

2. איפה נמצא החרק?

.....

3. מה מיוחד בפה שלו?

.....

4. מה השם המצחיק של החרק?

.....

סרט על עלייה זכה בפרס בחיפה

בחיפה היה הפסטיבל סרטים גדול, בחג סוכות.

הסרט "Hager" זכה בפרס של הסרט הישראלי הטוב ביותר.

"Hager" זה "ארץ" באמריקית. הבמאי הוא שמואל ברנ.

הסרט מספר על משפחה יהודית באתיופיה.

האימא והילדים הולכים לישראל. האבא לא רוצה לעזוב את האדמה שלו.

בסרט מדברים אמריקית, עברית וערבית.

חילון · Szószedet					
סרט	film	פרס	díj	במאי	rendező
עלייה	alija, bevándorlás Izraelbe	אדמה	föld (termőföld)	לעזוב	elhagyni
משפחה	család				

שאלות · Kérdések

1. איפה היה הפסטיבל?

2. מי הבמאי של הסרט?

3. מה זה "Hager" בעברית?

4. מי לא רוצה לעזוב את האדמה?

כדורסל: ניצחון בנקודת אחת!

העונה ביורוליג התחילה. היורוליג היא הליגה הכי טובה באירופה.

הפועל תל אביב ניצחה את הפוכב האדום מבלגרד: 81 נגד 80!

מכבי תל אביב הפסידה במשחק שלה.

מכבי תשחק את משחקי הבית שלה בקפריסין.

המשחק הראשון שם: נגד ריאל מדריד, ב-22 באוקטובר.

חילון · Szószedet

győzelem	ניצחון	szezon	עונה	kosárlabda	כדורסל
hazai mérkőzés	משחק בית	vesztett (nőnem)	הפסידה	pont	נקודה
				ellen	נגד

שאלות · Kérdések

1. איזו קבוצה ניצחה?

.....

2. מה התוצאה?

.....

3. איפה תשחק מכבי?

.....

4. נגד מי המשחק הראשון של מכבי בקפריסין?

.....

שְׁמַחַת תּוֹרָה: סוּף וְהַתְחָלָה

בְּשָׁבוֹעַ שְׁעֶבֶר הָיָה חַג שְׁמַחַת תּוֹרָה.

בַּחֹג הַזֶּה גּוֹמְרִים לְקַרֵּא אֶת הַתּוֹרָה, וּמֵיָד מִתְחִילִים לְקַרֵּא אוֹתָהּ שׁוּב, מִהַתְחָלָה!

בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֲנָשִׁים רוֹקְדִים עִם סִפְרֵי הַתּוֹרָה.

הֵם הוֹלְכִים שְׁבַע פְּעָמִים מִסְבִּיב. זֶה נִקְרָא "הַקְּפוֹת".

גַּם הַיְלָדִים רוֹקְדִים וּשְׂמֵחִים.

בְּיִשְׂרָאֵל הַחֹג הוּא יוֹם אֶחָד. בְּהוֹלְנְדָּה הוּא יוֹמִים.

חִילּוֹן · Szószedet					
חֹג	ünnep	סוּף	vég	הַתְחָלָה	kezdet
לְקַרֵּא	olvasni	בֵּית כְּנֶסֶת	zsinagóga	סִפֵּר תּוֹרָה	tóratekercs
שׁוּב	újra				

שאלות · Kérdések

1. מָה עוֹשִׂים בְּשְׁמַחַת תּוֹרָה עִם הַתּוֹרָה?

2. אֵיפֹה רוֹקְדִים?

3. בְּמָה פְּעָמִים הוֹלְכִים מִסְבִּיב?

4. בְּמָה יָמִים הַחֹג בְּהוֹלְנְדָּה?

נְשִׁלוֹשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי 7 בְּאוֹקְטוֹבֶר

תשובות למורה · Megoldások

1. 7 באוקטובר.
2. עמדו בשקט.
3. בנפו.
4. עם ספר תורה חדש.

הַכּוֹכֵב שֶׁל "פְּאוּדָה" בְּבוֹדֶפֶשֶׁט

תשובות למורה · Megoldások

1. שחקן ישראלי. הוא כתב את "פאודה" ומשחק בה.
2. בתיאטרון הלאומי בבודפשט.
3. מאות אנשים.
4. על 7 באוקטובר, על המשפחה ועל שלום.

חֶרֶק קָטָן בֶּן 99 מִלִּיּוֹן שָׁנָה

תשובות למורה · Megoldások

1. מאוניברסיטת תל אביב.
2. בתוך ענבר.
3. הוא ארוך יותר מהגורף.
4. נורנו.

סָרֵט עַל עֲלִיָּה זָכָה בְּפָרֶס בְּחִיפָה

תשובות למורה · Megoldások

1. בחיפה.
2. שמואל ברו.
3. ארץ.
4. האבא.

כְּדֹוּרְסֵל: נִיֶּצְחוֹן בְּנִקְוֹדָה אַחַת!

תשובות למורה · Megoldások

1. הפועל תל אביב.
2. 81 נגד 80.
3. בקפריסין.
4. נגד ריאל מדריד.

שְׁמַחַת תּוֹרָה: סוֹף וְהַתְחָלָה

תשובות למורה · Megoldások

1. גומרים לקרוא ומתחילים שוב.
2. בבית הכנסת.
3. שבע פעמים.
4. יומיים.

שלוש שנים אחרי 7 באוקטובר: זיכרון ותקווה

היום, 7 באוקטובר, ישראל מציינת שלוש שנים לאירועי 7 באוקטובר 2023. ביום הזה, שהיה גם חג שמחת תורה, מחבלי חמאס נכנסו לישראל, ויותר מ-1,200 אנשים נרצחו.

הבוקר, בשעה 6:29, השעה שבה החתקפה התחילה, אנשים בכל הארץ עמדו דקה בשקט. משפחות נסעו בשירות מצפון, ממרפז ומדרום הארץ למקסים במקומות שונים. בערב יתקנים טקס זיכרון מרפזי בפארק הירקון בתל אביב.

ביפו, ממרפז פרס, נפתחה תערוכה חדשה. בתערוכה אפשר לראות חפצים אישיים של אנשים שנרצחו.

אבל השבוע היו גם רגעים של תקווה: צעירים ששרדו את מסיבת נובה רקדו עם ספר תורה חדש.

חילון · Szószedet

לציין	megemlékezni	נרצחו	meggyilkolták őket	התקפה	támadás
שיירה	konvoj, menet	יתקנים	megrendezik	שרדו	túléltek

שאלות · Kérdések

1. איזה חג היה ב-7 באוקטובר 2023?

2. למה אנשים עמדו בשקט דווקא בשעה 6:29?

3. מה אפשר לראות בתערוכה במרפז פרס?

4. מה בפתקה מראה שיש גם תקווה?

ליאור רז מ"פאודה" בבודפשט: "יש תקווה לשלום"

ביום שני, 5 באוקטובר, הגיע לבודפשט ליאור רז, השחקן הראשי של הסדרה "פאודה", שגם יצר אותה. בסדרה הוא משחק את דורון, לוחם ביחידה מיוחדת.

הפרטים לערב נגמרו מהר, ולכן העבירו אותו לאולם גדול יותר: התיאטרון הלאומי. מאות אנשים הגיעו. רז דיבר באנגלית, והיו פתוביות בהונגרית.

הוא סיפר שאחרי 7 באוקטובר הוא לא ידע אם הוא רוצה להישאר בישראל. אבל היום יש לו שוב תקווה: במעט כל יום הוא מקבל הודעות באינסטגרם מאנשים בלבנון שרוצים שלום.

את הערב ארגנו קרן היסוד ושגרירות ישראל, יחד עם ארגונים של הקהילה היהודית. הכסף מהפרטים ילך לעזרה לנפגעי טרור בישראל.

חילון · Szószedet

terem	אולם	harcos	לוחם	alkotni, létrehozni	ליצור
nagykövetség	שגרירות	maradni	להישאר	feliratok	פתוביות
				terrortámadások	נפגעי
				áldozatai	טרור

שאלות · Kérdések

1. את מי משחק ליאור רז בסדרה?

.....

2. למה העבירו את הערב לאולם אחר?

.....

3. למה הוא אומר שיש היום תקווה?

.....

4. לאן ילך הכסף מהפרטים?

.....

"נו-נו": חרק בן 99 מיליון שנה עם פה ארוך במיוחד

חוקרים מאוניברסיטת תל אביב גילו מין חדש של חרק, שחי לפני כ-99 מיליון שנה, בתקופת הדינוזאורים. החוקרים נשמרו בתוך ענבר ממאונמר. ענבר הוא שרף של עצים שהתקשה במשך מיליוני שנים, ולכן מה שנתקע בו נשמר בצורה מצוינת.

לחרק הזה היה פה ארוך מאוד, במעט פי שניים מאורך הגוף שלו. החוקרים חושבים שהוא השתמש בו כדי להגיע לסדקים בקליפת העצים ולמצוץ משם מזהל.

השם המדעי של החרק הוא *Cretodorus noonoo*, והפינוי שלו "נו-נו", על שם שואב האבק מהתוכנית לילדים "טלמאביו". המחקר פורסם בכתב העת המדעי *Insects*.

חילון · Szószedet

לגלות	felfedezni	מין	faj	שרף	gyanta
מזהל	növényi nedv	סדק	repedés	קליפה	kéreg
למצוץ	szívni	כתב עת	folyóirat		

שאלות · Kérdések

1. מתי חי החרק?

.....

2. מהו ענבר, ולמה דברים נשמרים בו טוב?

.....

3. בשביל מה השתמש החרק בפה הארוך?

.....

4. על שם מה קיבל החרק את הפינוי שלו?

.....

פֶּסְטִיבַל חִיפָה: פֶּרֶס הַסְרָט הַיִּשְׂרָאֵלִי הַטוֹב בְּיוֹתֵר הוֹלֵךְ לְאַתְיוּפִיָּה

פֶּסְטִיבַל הַסְרָטִים הַבִּינְלָאוּמִי ה־42 בְּחִיפָה הִסְתַּיִם בְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר. הַפֶּסְטִיבַל נִמְשָׁךְ שָׁבוּעַ, בַּחֹג סוֹכּוֹת, וּבִמְקָם הַסּוּם ב־2 בְּאוֹקְטוֹבֶר חִילְקוֹ פְּרָסִים. פֶּרֶס הַסְרָט הַיִּשְׂרָאֵלִי הַטוֹב בְּיוֹתֵר הֵלֵךְ לַסְרָט "Hager" ("אַרְיֵן" בְּאַמֶּהֶרִית) שֶׁל הַבָּמַאי שְׁמוּאֵל בֶּרוֹ.

הַסְרָט מְתַרְחֵשׁ בְּאַתְיוּפִיָּה בִּשְׁנַת 1973. מְשַׁפָּחָה יְהוּדִית מִתְכַּוֶּנֶת לְמַסַּע מְסוּכָן לְיִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ סוּדָן. הָאִם רוֹצָה לְצֵאת לְדֶרֶךְ עִם שְׁלוֹשֶׁת הַיְלָדִים, אָבִל הָאֵב, חֲקֵלָאִי מְצֻלֵחַ, לֹא מוֹכֵן לְעֻזּוֹב אֶת הָאֲדָמָה שְׁלוֹ. בְּסוֹף הוּא שׁוֹלַח אֶת אִשְׁתּוֹ וְיֵלְדָיו לְפָנָיו וְנִשְׁאָר מֵאֲחֹזֵר.

זֶה סִיפּוּר עַל עֲלִיָּה, עַל מְשַׁפָּחָה וְעַל הַקֶּשֶׁר לְאֲדָמָה. מְדַבְּרִים בּוֹ בְּאַמֶּהֶרִית, בְּעֵבֶרִית וּבְעֵרֶבִית.

חילון · Szószedet					
utazás, út	מסע	kiosztani	לחלק	nemzetközi	בינלאומי
küldeni	לשלוח	földműves	חקלאי	veszélyes	מסוכן
				kapcsolat	קשר

שאלות · Kérdések

1. מתי היה הפסטיבל?

2. איפה ומתי מתרחש הסרט?

3. למה האב לא רוצה לעזוב?

4. באילו שפות מדברים בסרט?

היורוליג התחילה: ניצחון מותח להפועל, פתיחה קשה למכבי

עונת היורוליג בכדורסל התחילה, ושתי קבוצות ישראליות משחקות בה: מכבי תל אביב והפועל תל אביב.

הפועל תל אביב ניצחה במשחק מותח את הפוכב האדום בלגרד, 81-80. אלייז'ה בראינט קלע 18 נקודות ונבחר לשחקן המצטיין. זה הניצחון הראשון של הפועל העונה.

למכבי תל אביב התחלה קשה יותר: היא הפסידה לקבוצת בשיקטאש 109-93, וזה ההפסד השני שלה ברציפות.

בגלל המצב הביטחוני, הקבוצות הישראליות משחקות את משחקי הבית שלהן מחוץ לישראל. הפועל משחקת בסופיה שבבולגריה, ומכבי תשחק בלימסול שבקפריסין. המשחק הראשון של מכבי שם יהיה ב-22 באוקטובר, נגד ריאל מדריד.

חילון · Szószedet					
קבוצה	csapat	מותח	izgalmas	לקלוע	pontot szerezni, dobni
מצטיין	legjobb, kiváló	ברציפות	egymás után	מצב	biztonsági helyzet
				ביטחוני	

שאלות · Kérdések

1. אילו קבוצות ישראליות משחקות ביורוליג?

2. מי היה השחקן המצטיין, וכמה נקודות קלע?

3. איך התחילה מכבי את העונה?

4. למה הקבוצות משחקות מחוץ לישראל, ואיפה?

שְׁמַחַת תּוֹרָה: הַתּוֹרָה מִתְחִילָה מִחֲדָשׁ

בסוף השבוע שעבר, ב־3 באוקטובר, חגגו בישראל את שְׁמַחַת תּוֹרָה. זה החג האחרון של חודש תשרי, אחרי ראש השנה, יום כיפור וסוכות.

בחג הזה מסיימים לקרוא את הפרשה האחרונה בתורה, "וַיֵּצֵא אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם", ומיד מתחילים שוב מ"בראשית". בבתי הכנסת מוציאים את כל ספרי התורה ורוקדים איתם שבע הקפות. הילדים מקבלים דגלים וממתקים.

בישראל שמיני עצרת ושְׁמַחַת תּוֹרָה הם יום אחד. בחוץ לארץ, למשל בבידפֶּשֶׁט, חוגגים יומיים. במקומות רבים בישראל יש גם "הקפות שניות" בערב שאחרי החג: רוקדים עם ספרי תורה ברחוב, עם מוֹזִיקָה. ועכשיו, כמו שאומרים בישראל: "אחרי החגים". החיים חוזרים לשגרה.

חילון · Szószedet

לסיים	befejezni	פרשה	heti szakasz	הקפות	körmenetek (hakafot)
דגל	zászló	ממתקים	édességek	חוץ לארץ	külföld (Izraelen kívül)
שגרה	hétköznapi, rutin				

שאלות · Kérdések

1. איזה חג בא לפני שְׁמַחַת תּוֹרָה?

.....

2. מה שם הפרשה האחרונה, ומה שם הפרשה הראשונה?

.....

3. מה ההבדל בין ישראל לבידפֶּשֶׁט בחג הזה?

.....

4. מה המשמעות של "אחרי החגים"?

.....

נְשָׁלוּשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי 7 בְּאוּקְטוֹבֶר: זִיכְרוֹן וְתִקּוּנָה

תשובות למורה · Megoldások

1. שְׁמִיחַת תּוֹרָה.
2. זוּ הַשָּׁעָה שֶׁבָּהּ הִתְקַפְּפָה הַתְּחִילָה.
3. חֲפָצִים אִישִׁים שֶׁל אֲנָשִׁים שְׁנֵרָצָחוּ.
4. צְעִירִים שֶׁשָּׁרְדוּ אֶת מְסִיבַת נֹכַח רִקְדּוֹ עִם סֵפֶר תּוֹרָה חֲדָשׁ.

לִיאֹר כֹּז מִ"פְּאוּדָה" בְּבוֹדֶפֶשֶׁט: "יֵשׁ תִּקּוּנָה לְשָׁלוֹם"

תשובות למורה · Megoldások

1. אֶת דּוֹרוֹן, לוֹחֵם בִּיחִידָה מְיוּחֶדֶת.
2. בִּי הַפְּרָטִיסִים נִגְמְרוּ מִהָר.
3. בִּי הוּא מְקַבֵּל הוֹדָעוֹת מֵאֲנָשִׁים בְּלִבְנוֹן שְׂרוּצִים שְׁלוֹם.
4. לְעֹנָה לְנִפְגָּעֵי טְרֹר בִּישְׂרָאֵל.

"נוֹנֹנִי": חֶרֶק בֶּן 99 מִלִּיּוֹן שָׁנָה עִם פֶּה אָרוֹךְ בְּמִיּוֹד

תשובות למורה · Megoldások

1. לִפְנֵי כ־99 מִלִּיּוֹן שָׁנָה, בְּתִקּוּפַת הַדִּינוֹזָאוּרִים.
2. שָׂרָף עֲצִים שֶׁהִתְקַשְּׁה בְּמִשְׁךְ מִלִּיּוֹנֵי שָׁנִים.
3. בְּדִי לְהַגִּיעַ לְסִדְקִים בְּקְלִיפַת הָעֵץ וְלִמְצוֹן מוֹהֵל.
4. עַל שֵׁם שׂוֹאֵב הָאֵבֶק מִ"טֶלְטַאבִּיז".

פְּסִטִּיבֵל חִיפָה: פֶּרֶס הַסֵּרֵט הַיִּשְׂרָאֵלִי הַטּוֹב בִּיּוֹתֵר הוֹלֵךְ לְאַתְיוּפִיָּה

תשובות למורה · Megoldások

1. שבוע אחד, בְּחַג סופות.
2. בְּאַתְיוּפָה, בִּשְׁנַת 1973.
3. הוא לא רוצה לעזוב את האדמה שלו.
4. אִמְהָרִית, עִבְרִית וְעִרְבִית.

הִיזְרֹלִיג הַתְּחִילָה: נִיצָחוֹן מוֹתֵחַ לְהַפּוֹעֵל, פְּתִיחָה קִשָּׁה לְמַכְבִּי

תשובות למורה · Megoldások

1. מַכְבִּי תֵּל אָבִיב וְהַפּוֹעֵל תֵּל אָבִיב.
2. אֱלִיזָ'ה בִּרְאִינֵט, 18 נְקוּדוֹת.
3. בִּשְׁנֵי הַפְּסָדִים.
4. בְּגִלָּל הַמַּצֵּב הַבִּיטָחוֹנִי; הַפּוֹעֵל בְּסוּפָה, מַכְבִּי בְּלִימְסוֹל.

שְׁמַחַת תּוֹכָה: הַתּוֹכָה מִתְחִילָה מִחֲדָשׁ

תשובות למורה · Megoldások

1. סופות.
2. "וְזֹאת הַבְּרָכָה"; "בְּרֵאשִׁית".
3. בִּישְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד, בְּחוּץ לְאֶרֶץ יוֹמִים.
4. הַחַיִּים חוֹזְרִים לְשָׁנָה.

שלוש שנים לטבח 7

ישראל מציינת השבוע שלוש שנים למבחן שביצע ארגון חמאס ב-7 באוקטובר 2023, היום שבו נרצחו כ-1,200 בני אדם, רובם אזרחים. מכיוון שהמבחן התרחש בחג שמחת תורה, הוא מצוין גם לפי התאריך העברי, כ"ב בתשרי. הטקס הממלכתי התקיים ביום שני בהר הרצל בירושלים.

לצד הטקס הממלכתי, משפחות שכולות ושבויים לשעבר ארגנו שבוע שלם של אירועים: דקת דומייה בשעה 6:29, שיירות מכל קצוות הארץ, ערב של עדויות אישיות ותערוכת זיכרון במרכז פרס ביפו, שבה מוצגים חפצים אישיים של הנרצחים. את טקס הזיכרון של המשפחות בפארק הירקון מנחים אלי שרעבי, ששוחרר מהשבי, והשחקנית שני כהן.

לצד הכאב היו גם רגעים של חיים. ניצולי מסיבת נובה רקדו השבוע עם ספר תורה חדש. זהו מעשה סמלי במיוחד, שכן הטבח התרחש בדיוק בחג שבו נהוג לרקוד עם ספרי התורה.

תילון · Szószedet

állami	מְמַלְכָּתִי	civilek	אֲזָרָחִים	mészárlás	טֻבַּח
tanúvallomás	עֵדוּת	egyperces néma csend	דִּבְקָה דּוּמְיָה	gyászoló család	מְשַׁפָּחָה שְׂבוּלָה
		mivel, hiszen	שֶׁכֵּן	jelképes	סִמְלִי

שאלות · Kérdések

1. מדוע היום מצוין גם לפי התאריך העברי? מהו התאריך?

2. אילו אירועים ארגנו המשפחות, מלבד הטקס הממלכתי?

3. מדוע הריקוד עם ספר התורה נחשב סמלי במיוחד?

4. לדיון: האם אפשר לזכור אירוע קשה ובאותו זמן גם לשמוח? נמקו.

יוצר "פאודה" בתיאטרון הלאומי: "עד 7 באוקטובר הייתי אופטימי באמת"

ליאור רז, השחקן הראשי של "פאודה" ואחד מיוצריה, נפגש ביום שני, 5 באוקטובר, עם קהל של מאות אנשים בתיאטרון הלאומי בבודפשט. האירוע תוכנן במקור בקולנוע אורנייה, אך הכרטיסים אזלו במהירות והוא הועבר לאולם גדול יותר. את השיחה, שהתנהלה באנגלית עם כתוביות בהונגרית, הנחתה נורה וינקלר.

רז דיבר בגילוי לב על השנים האחרונות. "עד 7 באוקטובר הייתי אופטימי באמת", אמר, והודה שאחרי הטבח לא היה בטוח שהוא רוצה להמשיך לחיות בישראל. כיום, לדבריו, התקווה חזרה: כמעט מדי יום הוא מקבל הודעות מלבנונים שמבקשים שלום. את יום השנה, סיפר, יעביר בבית עם ילדיו, בשיחה על מה שקרה.

את הערב ארגנו קרן היסוד בהונגריה ושגרירות ישראל, בסיוע ארגוני הקהילה היהודית. ההכנסות הוקדשו לטיפול בנפגעי טרור ובפוסט-טראומה, לשיקום ישובים שנפגעו ולחצבת מיגונויות.

חילון · Szószedet

אֶזְלֹו	elfogytak	הִנָּחָה	moderált, vezette	בְּגִילּוֹי לֵב	őszintén
הוֹדָה	beismerte	לְדַבְּרִיו	szavai szerint	הִכְנָסוֹת	bevételek
שִׁיקוּם	újjaépítés	מִיגוּנוּיִת	mobil óvóhely		

שאלות · Kérdések

1. מה השתנה בגישה של רז אחרי 7 באוקטובר, ומה השתנה שוב מאז?

.....

2. איך יעביר רז את יום השנה, ולמה לדעתכם בחר כך?

.....

3. לאילו שלוש מטרות הוקדשו ההכנסות?

.....

4. לדיון: האם סדרות טלוויזיה יכולות לקרב בין עמים? נמקו.

.....

הצצה ליער של הדינוזאורים: חוקרים ישראלים זיהו חרק עם "קשית" ענקית

צוות חוקרים מאוניברסיטת תל אביב, ובהם ד"ר לאונידס-רומנוס דברנוגלו, זיהה מין חדש של חרק שחי לפני כ-99 מיליון שנה, בתקופת הקרטיקון. המחקר מבוסס על 13 דגימות שנשמרו בענבר מאזור קאצ'ין שבמיאנמר. החרק שייך למשפחה נכחדת של קרובים רחוקים של הציקדות.

הייחוד שלו הוא איבר הפה: ארוך כמעט פי שניים מגופו, עם קפלים רוחביים שאפשרו לו, כנראה, להתכופף בלי להישר. בניגוד לקרוביו של היום, שדוקרים את הצמח כדי לינוק ממנו, הוא החדיר את פיו לסדקים בקליפת העצים כדי להגיע למוהל. לפי החוקרים, הממצא עשוי ללמד גם על יערות הקרטיקון: ייתכן ששריפות יער גרמו להתפתחות עצים עם קליפה עבה, וכך נוצרו הזדמנויות מזון חדשות.

ומה עם השם? המין נקרא Cretodorus noonoo, על שם "נו-נו", שואב האבק מ"טלמאכיו". גם הוא, כמו החרק, שואב בעזרת צינור ארוך.

חילון · Szószedet

szerv	איבר	minta	דגימה	kihalt	נבחר
beledugni, bevezetni	להחדיר	keresztirányú	רוחבי	redő	קפל
		lehetőség	הזדמנות	lelet	ממצא

שאלות · Kérdések

1. על כמה דגימות מבוסס המחקר, ומאיפה הן?

.....

2. במה שונה החרק מקרוביו של היום?

.....

3. מה עשוי הממצא ללמד על יערות הקרטיקון?

.....

4. לדיון: למה לדעתכם מדענים בוחרים לפעמים שמות מצחיקים לממצאים?

.....

"Hager": סיפור עלייה מאתיופיה

זכה בפרס הגדול של פסטיבל חיפה

פסטיבל הסרטים הבינלאומי ה-42 בחיפה, שנערך בין 26 בספטמבר ל-3 באוקטובר, הוא אחד מאירועי התרבות המסורתיים של חג הסוכות. במקום הנעילה הוענק פרס הסרט הישראלי הטוב ביותר לסרט "Hager" (באמהרית: "ארין") של הבמאי שמואל ברו.

עלילת הסרט מתרחשת בכפר יהודי באתיופיה בשנת 1973, ערב מסע מסוכן דרך סודן לישראל. יצחק, חקלאי מצליח בן 58, מסרב לעזוב את אדמתו, בעוד אשתו שרה נחושה לצאת לדרך עם שלושת ילדיהם. כשהנסיבות מכריחות אותו להחליט, הוא שולח את משפחתו לפניו ונשאר מאחור, ליד אדמתו וליד בנו, שגויס בכוח לצבא האתיופי.

הסרט, המדובר באמהרית, בעברית ובערבית, מצטרף לשורה של סרטים וסדרות ישראליים שמספרים את סיפור העלייה מאתיופיה.

חילון · Szószedet					
cselekmény	עֲלִילָה	odaítélték	הוֹעֵנֵק	záróünnepség	מָקָם נְעִילָה
körülmények	נְסִיבוֹת	eltökélt	נְחוּשׁ	megtagadni	לְסָרֵב
				erőszakkal	גּוֹיִם
				besorozták	בְּכוּחַ

שאלות · Kérdések

1. מהו הקונפליקט בין יצחק לשרה?

2. איזו החלטה מקבל יצחק בסוף?

3. מדוע לדעתכם נקרא הסרט "ארין"?

4. לדיון: האם יש במשפחה שלכם סיפור של הגירה? ספרו עליו.

פתיחה מעורבת ליורוליג: הפועל חוגגת, מכבי מחפשת את עצמה

עונת 2026/27 של היורוליג, ליגת הכדורסל הבכירה באירופה, נפתחה, ולקבוצות הישראליות הייתה פתיחה מעורבת. הפועל תל אביב רשמה את ניצחונה הראשון בעונה, 81-80 דרמטי על הכוכב האדום בלגרד. אלייז'ה בראיינט נבחר לשחקן המצטיין, ושתי שלשות של וסיליה מיציץ' בדקות האחרונות הכריעו את המשחק. המאמן, דימיטריס איטודיס, שיבח את האופי של שחקניו.

מכבי תל אביב, לעומת זאת, פתחה בשני הפסדים, האחרון שבהם 109-93 לבשיקמאש. המאמן עודד קטש לא חיפש תירוצים והגדיר אותו "משחק רע".

בינתיים הודיעה מכבי שמשחקי הבית שלה העונה יתקיימו בלימסול שבקפריסין, החל מ-22 באוקטובר מול ריאל מדריד. גם הפועל תל אביב מארחת את יריבותיה רחוק מהבית, בסופיה. ובגביע האירופי (יורוקאפ) ניצחה הפועל ירושלים את רוסטוק 94-73.

Szószedet · חילון

hárompontos dobás	שְׁלֶשָׁה	vegyes	מְעֹרָב	legmagasabb szintű	בְּכִיר
kifogás	תִּירוֹץ	dicsérni	לְשַׁבַּח	eldönteni	לְהַכְרִיעַ
				vendégül látni, fogadni	לְאַרֵּחַ

Kérdések · שאלות

1. מה הכריע את המשחק של הפועל תל אביב?

2. איך הגיב עודד קטש להפסד?

3. מה פירוש הביטוי "פתיחה מעורבת"?

4. לדיון: איך לדעתכם מרגיש שחקן כש"משחק הבית" שלו רחוק מהבית?

שמחת תורה: חג בלי מצווה, עם הרבה שמחה

שמחת תורה, שחל השנה בכ"ב בתשרי (3 באוקטובר), חותם את עונת החגים הארוכה של תשרי. בחג הזה מסיימים את מחזור הקריאה השנתי בתורה בפרשת "וזאת הברכה", ומיד פותחים מחדש בפרשת "בראשית". המסר ברור: לתורה אין סוף, היא מעגל.

עובדה מפתיעה: שמחת תורה אינו מוזכר לא בתורה ולא בתלמוד. הוא התפתח כמנהג מאוחר יותר, ואין בו מצווה מיוחדת משלו. במרכזו עומדות ההקפות: שבעה סיבובים בבית הכנסת עם כל ספרי התורה. בשמיני עצרת, שבישראל חל באותו יום, מתחילים גם להתפלל לגשם.

מאז 2023 קיבל החג משמעות נוספת, שכן טבח 7 באוקטובר התרחש בשמחת תורה. בקהילות רבות רוקדים היום גם לזכר הנרצחים. ועם סיום החג נכנסת ישראל לתקופה שנקראת בשפת הדיבור "אחרי החגים": הזמן שבו כל מה שנדחה בחודש האחרון חוזר לשגרה.

חילון · Szószedet					
חֹתֶם	lezár	מְחֻזָּר	ciklus	מְעַגֵּל	kör
מְנַהֵג	szokás	מְצֻוָּה	vallási parancsolat	לְזַכֵּר	emlékére
נִדְחָה	elhalasztották				

Kérdések · שאלות

1. מה המסר של הקריאה מחדש מ"בראשית"?

2. איזו עובדה על החג עשויה להפתיע? הסבירו.

3. איזו משמעות נוספת קיבל החג מאז 2023?

4. לדיון: האם גם בהונגריה יש תקופה שבה "הכול מחכה לאחר החגים"? מתי?

שלוש שנים לטבח 7 באוקטובר: בין כאב לתקווה

תשובות למורה · Megoldások

1. כי הטבח קרה בחג שמחת תורה; כ"ב בתשרי.
2. דקת דומייה, שיירות, ערב עדויות ותערוכה במרכז פרס.
3. כי הטבח קרה בחג שבו רוקדים עם ספרי התורה.
4. תשובה פתוחה.

יוצר "פאודה" בתיאטרון הלאומי: "עד 7 באוקטובר הייתי אופטימי באמת"

תשובות למורה · Megoldások

1. הוא איבד את האופטימיות ולא היה בטוח שירצה לחיות בישראל; היום התקווה חזרה בזכות הודעות מלבנונים.
2. בבית עם ילדיו, בשיחה על מה שקרה; תשובה פתוחה.
3. טיפול בנפגעי טרור ופוסט-טראומה, שיקום יישובים, הצבת מיגוניות.
4. תשובה פתוחה.

הצצה ליער של הדינוזאורים: חוקרים ישראלים זיהו חרק עם "קשית" ענקית

תשובות למורה · Megoldások

1. 13 דגימות בענבר מאזור קאצ'ין שבמיאנמר.
2. הוא לא דקר את הצמח, אלא החדיר את פיו לסדקים בקליפה.
3. ששריפות יער אולי יצרו עצים עם קליפה עבה, וכך נוצרו הזדמנויות מזון חדשות.
4. תשובה פתוחה.

"Hager": סיפור עלייה מאתיופיה זכה בפרס הגדול של פסטיבל חיפה

תשובות למורה · Megoldások

1. הוא מסרב לעזוב את אדמתו, והיא נחושה לצאת לדרך.
2. הוא שולח את משפחתו לפניו ונשאר ליד האדמה ובנו.
3. תשובה פתוחה (למשל: האדמה של יצחק, וגם ארץ ישראל).
4. תשובה פתוחה.

פתיחה מעורבת ליורוליג: הפועל חוגגת, מכבי מחפשת את עצמה

תשובות למורה · Megoldások

1. שתי שלשות של וסיליה מיציין' בדקות האחרונות.
2. הוא לא חיפש תירוצים וקרא לו "משחק רע".
3. היו גם ניצחונות וגם הפסדים.
4. תשובה פתוחה.

שמחת תורה: חג בלי מצווה, עם הרבה שמחה

תשובות למורה · Megoldások

1. לתורה אין סוף, היא מעגל.
2. החג אינו מוזכר בתורה ובתלמוד, ואין בו מצווה מיוחדת.
3. הוא קשור גם לזכר טבח 7 באוקטובר.
4. תשובה פתוחה (למשל: סוף דצמבר).